

TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ PŘÍPRAVY A VEDENÍ OBRANNÉ OPERACE

Cílem technického zabezpečení v obraně je udržení vysoké úrovně bojeschopnosti vojsk a jejich schopnosti vést dlouhodobou a efektivní bojovou činnost. Toho se dosahuje plněním komplexu úkolů, které lze charakterizovat takto:

- doplnění vojsk výzbrojí a technikou na tabulkové počty (tabulky válečných počtů),
- vytvoření stanovených zásob munice, její rozdělení na jednotlivé sledy a včasné doplňování v průběhu operace,
- organizace kontroly provozu a technického stavu výzbroje a techniky,
- kvalitní příprava výzbroje, techniky, munice, přístrojů a měřicí techniky k bojovému použití,
- organizace včasné obnovy bojeschopnosti poškozené (provozu neschopné) výzbroje a techniky jak v období přípravy, tak i v průběhu operace,
- zabezpečení vojsk a opravárenských útvarů vojenským technickým materiálem,
- organizace přípravy osob k zvládnutí výzbroje a techniky, jejího provozu a obnovy bojeschopnosti.

Podmínky pro řešení a plnění těchto úkolů mohou být různé, což se odrazí i v možnostech a způsobech použití a využití sil a prostředků TEZ.

Při přechodu do obrany s předstihem (před zahájením války) je možné veškerá opatření technického zabezpečení zplánovat a realizovat v plném objemu. Za této situace lze uskutečnit v plném rozsahu veškeré práce a opatření k zabezpečení bezporuchové činnosti výzbroje a techniky, vytvořit nezbytné zásoby munice a vojenského technického materiálu, dokončit veškeré rozpracované opravy výzbroje a techniky. Dále vytvořit odpovídající usku-

pení opravárenských a evakuačních útvarů; ženijně vybudovat prostory; připravit odsunové osy a organizovat spolehlivou obranu, ochranu a zajištění těchto uskupení, včetně celého systému řízení technického zabezpečení. Daleko složitější situace nastane, bude-li přechod do obrany organizován a uskutečněn po krátkém období přípravy bez předchozího mobilizačního rozvinutí vojsk. V tomto případě budou opatření technického zabezpečení plněna omezeným počtem sil a prostředků, což může značně ovlivnit úplnost a kvalitu vykonaných prací a opatření.

Plánování technického zabezpečení se uskutečňuje ještě v období mírové činnosti po variantách činnosti vojsk. V období nebezpečí, popřípadě se zahájením bojové činnosti, se zplánovaná opatření upřesňují a konkretizují v závislosti na podmínkách vzniklé situace. V této situaci je nutné velice pečlivě stanovit:

- obsah a opatření jednotlivých služeb k rychlému uvedení výzbroje a techniky do bojeschopného stavu,
- opatření k doplnění vojsk i útvarů a zařízení technického zabezpečení osobami, technikou a vojenským technickým materiálem,
- opatření k uvedení do bojové pohotovosti současných sil a prostředků technického zabezpečení, sil a prostředků, které budou postupně začleňovány do sestavy a rozvinuty,
- potřebu munice na operaci, vytvoření zásob a jejich rozčlenění, způsoby dopravy a dodání munice armádám (frontu).

Způsob uvedení výzbroje a techniky do stavu bojové připravenosti závisí na charakteru útvarů, jejich mírové naplněnos-

ti, stanovené době pohotovosti i úkolů, které plní v rámci bojového a operačního rozvinutí. V každém případě však její uvedení do stavu bojové připravenosti závisí na udržování této výzbroje a techniky (včetně NZ techniky) v období míru ve výtečném a dobrém technickém stavu, uskutečňování předepsaných kontrol, prohlídek a technického ošetřování v souladu s příslušnými technickými normami. Značnou pozornost je třeba věnovat přípravě, vycvičenosti osob a organizaci odkonzervování uložené výzbroje a techniky.

K zabezpečení výjezdu techniky při jednotlivých opatřeních (stupních bojové pohotovosti) plní důležitou roli i místa technické pomoci v parcích techniky, která musí být pravidelně kontrolována z hlediska vybavenosti a provozuschopnosti používaných pomůcek a zařízení a taktéž vycvičenosti jejich obsluh.

Všechny tyto oblasti nabývají na důležitost v prvním pořadí u útvarů a svazků, které v případě nebezpečí budou jako první plnit bojové úkoly (v příkrytí státní hranice a v prvním obranném pásmu). Vzhledem k plnění úkolů bojové a politické přípravy je část výzbroje a techniky nepřetržitě v používání, z tohoto důvodu je nutné již v období přijatých opatření ke zvýšení bojové pohotovosti přijímat i odpovídající opatření v oblasti technického zabezpečení. K těmto opatřením je možné počítat i opravy techniky v prodloužených směnách, zvyšování zásob proběhu km (Mh) u výzbroje a techniky s nižší zásobou než 1000 km, přípravu a odeslání výzbroje a techniky se splněnou mezioperační normou do opravárenských závodů, popřípadě její komisionální prodloužení, opatření k naložení munice nebo částečnému naložení atd.

Většina útvarů (svazků) je v případě mobilizačního rozvinutí doplňována osobami a technikou, převážně automobilní (speciální). Z tohoto důvodu je nutné, zvláště v období přijímání opatření ke zvýšení bojové pohotovosti, prověřovat připravenost přijímacích středisek motorových vozidel v posádkách a upřesňovat v součinnosti s vojenskými správami složení doplňků pro jednotlivé útvary a zařízení.

Jednotky, útvary a zařízení technického zabezpečení armád i frontu jsou ve své většině vytvářeny jen ve válečné organizaci [po vyhlášení plné bojové pohotovosti]. Za jejich vytváření odpovídají vojenské útvary technického zabezpečení, zařízení a útvary technického zabezpečení vojenských okruhů, popřípadě zařízení přímo podřízené federálnímu ministerstvu národní obrany.

Vzhledem k možnému zahájení války bude účelné doplňovat vybrané útvary technického zabezpečení již s předstihem, a to v období vyšších stupňů bojové pohotovosti. Především jde o velitelství opravárenských základů armád a frontu (mimo velitelství základů pro opravy agregátů) a útvarů technického průzkumu a evakuace. Tím se vytvoří reálné podmínky k odsunu poškozené výzbroje a techniky z prostoru bojové činnosti útvarů a svazků příkrytí státní hranice a prvního pásma obrany a k vytvoření a soustředění opravného fondu pro opravárenské útvary prvosledových armád přímo v předurčených prostorech jejich činnosti v operační sestavě.

Za zmobilizování i bojové stmelení odpovídají velitelé příslušných útvarů a zařízení, které útvary technického zabezpečení vytvářejí. Etapy bojového stmelení probíhají podle předem zpracovaných plánů.

Zkušenosti ze cvičení ukazují, že tyto etapy budou uskutečněny ve zkrácených termínech, přičemž opatření druhé etapy bojového stmelení budou realizována až po přesunu útvarů a jednotek do operační sestavy. Proto nárůst potřebné opravárenské a evakuační kapacity armádních a frontových útvarů bude ovlivněn stupněm připravenosti a sladěnosti mobilizovaných útvarů. V tomto případě vystupuje do popředí i otázka kvalitnější přípravy předurčených osob i mobilizované techniky v míru. Toho lze dosáhnout jedině pravidelnými stmelovacími cvičeními jednotek a útvarů technického zabezpečení, a to buď samostatných, nebo jako součást velitelско-štábních cvičení operačních a taktických stupňů na předem připraveném a všestranně zajištěném opravném fondu. Dalším předpokladem urychlení etap stmelení je stabilizace předurčených záloh v součinnosti s okresními a krajskými vojenskými správami i pravidelná kontrola připravenosti předurčené techniky z národního hospodářství, která je do těchto útvarů mobilizována. Důležití specialisté, ale i ostatní vojáci by měli být zařazováni na ty funkce, na které byli připravováni v průběhu základní služby. Z hlediska nepřetržitě zavádění nové výzbroje a techniky do armády je nutné věnovat pozornost i operativnímu přškolení předurčených záloh, zvláště dílenských specialistů, školit zálohy i na nové typy, ale zároveň i doplňovat polní zásoby vojenského technického materiálu k opravám včetně technologiického zařízení.

Značné složitosti budou i se začleněním útvarů a jednotek technického zabezpečení

do operační sestavy a jejich převzetí velitelským opravárenským základem a tím i podřízením ZVV příslušného stupně.

Přesuny útvarů do operační sestavy se mohou uskutečnit až v době vedení obranné operace, to znamená v době, kdy je veden boj v pásmu příkrytí, po hromadných úderech letectva nepřítele za použití nebo bez použití zbraní hromadného ničení. Všechny tyto okolnosti mohou zpomalit zařazení útvarů do operační sestavy, a tím i narušit systém obnovy bojovschopnosti poškozené výzbroje a techniky. Proto je třeba předpokládat postupné zařazování a zapojení do evakuační a opravárenské činnosti jednotky a útvary technického zabezpečení příslušného stupně. Ke splnění úkolů technického zabezpečení v obranné operaci vytváří stupeň front, armáda příslušná uskupení sil a prostředků technického zabezpečení, a to:

- frontové (armádní) uskupení svazků a útvarů technického zabezpečení předurčených k zabezpečení svazů (svazků) prvního sledu frontu (armády),

- frontové (armádní) uskupení svazků a útvarů plnicích úkolů ve prospěch všech vojsk frontu (armády),

- zálohy sil a prostředků technického zabezpečení.

Frontové uskupení svazků a útvarů technického zabezpečení k zabezpečení vojsk prvního sledu může v podmínkách ČSLA zahrnovat jednu frontovou opravárenskou základnu, popřípadě jednu frontovou opravárenskou základnu a oddělení z druhé FOZ, dále frontové sklady munice a vojenského technického materiálu včleněné do sestav frontových brigád materiálního zabezpečení. Síly a prostředky tohoto uskupení se rozmísťují na směrech činnosti vojsk a k zahájení operace mohou být rozvinuty ve vzdálenosti 100 až 300 km od předního okraje obrany (státní hranice), přičemž jedna FOZ se rozmísťuje na směru, kde se očekává hlavní úder nepřítele, její oddělení nebo oddělení druhé FOZ na druhém směru.

Frontové uskupení svazků a útvarů TEZ určených k plnění úkolů ve prospěch všech vojsk frontu může v podmínkách ČSLA zahrnovat jednu frontovou opravárenskou základnu bez jejího oddělení, dále frontové opravárenské základny oprav agregátů tankové techniky (automobilní techniky), další opravárenské prostředky druhů vojsk a služeb [např. FOZ agregátů ženijní techniky, která není ale v podřízenosti ZVV frontu] a frontové sklady munice, výzbroje a vojenského technického materiálu začleněné do frontové týlové základny, po-

případě další teritoriální zařízení technického zabezpečení. K zahájení operace se svazky a útvary uskupení rozvinují a rozmísťují v hloubce týlového pásma frontu (za druhým frontovým pásmem obrany) ve vzdálenosti 300 až 500 km.

Záloha sil a prostředků technického zabezpečení se vytváří z jednotlivých opravárenských (evakuačních) útvarů a skladů frontu, a dále ze stacionárních závodů a skladů místní průmyslové základny (teritoria). Záloha se používá k úhradě a doplnění ztrát svazků a útvarů technického zabezpečení nebo k jejich posílení, jakož i k plnění úkolů na nových směrech. Armádní uskupení útvarů a jednotek technického zabezpečení předurčených k bezprostřednímu zabezpečení provsedlových divízi může zahrnovat oddělení armádní opravárenské základny, popřípadě další vyčlenění převážně evakuační samostatné skupiny, dále oddělení armádních skladů munice a vojenského technického materiálu vyčleněného z armádní brigády materiálního zabezpečení. Toto uskupení může působit buď na úrovni (nebo bezprostředně) za prapory oprav techniky provsedlových divízi nebo na samostatném směru při obraně na široké frontě.

Armádní uskupení útvarů a jednotek technického zabezpečení určených k plnění úkolů ve prospěch všech vojsk armády zahrnuje hlavní síly armádní opravárenské základny (bez vyčleněných sil a prostředků ve prospěch divízi prvního sledu nebo na samostatném směru), dále sklady munice a vojenského technického materiálu začleněné do armádní brigády materiálního zabezpečení. Toto uskupení se k zahájení operace rozvíjí ve vzdálenosti 60 až 100 km od předního okraje (státní hranice).

Při vytváření uskupení sil a prostředků technického zabezpečení je třeba mít na zřeteli vyčlenění části sil k zabezpečení plánovaných protiúderů, s předstihem stanovit nejpravděpodobnější místa jejich rozvinutí, způsob přesunu a odsunové osy. Při stanovení prostorů rozmístění svazků, útvarů a zařízení technického zabezpečení frontu i armády je třeba v maximální míře využívat ochranných vlastností terénu, zabezpečit pečlivě maskování a zajištění. Ve všech případech se předurčují a rekonstruují záložní prostory rozvinutí a činnosti všech prvků technického zabezpečení armády i frontu.

V období nedokončeného rozvinutí vojsk to znamená i sil a prostředků technického zabezpečení, hlavní úkol a veškerá opatření technického zabezpečení je nutné řešit omezeným počtem sil a prostředků, převážně prostředky divízi a pluků, které jsou

v sestavě vojsk. Tyto síly jsou ale předurčeny z hlediska opravářské činnosti pouze k běžným opravám výzbroje a techniky.

Značnou pozornost bude nutné věnovat všem možným způsobům evakuace poškozené výzbroje a techniky **od útvarů** příkrytí a prvosledových divízi, a to ze dvou důvodů: **za první** v případě úspěchu nepřítel může tato technika být ukořistěna nepřítelem a **za druhé** je nutné vytvořit již s předstihem opravný fond pro útvary technického zabezpečení armády a frontu, které jsou v prvním pořadí předurčeny k zabezpečení komplexních středních oprav poškozené výzbroje a techniky.

Toho lze dosáhnout vyčleněním armádních i frontových evakuačních prostředků z praporů technického průzkumu a evakuace bude zabezpečena vysláním komplexních evakuačních skupin do sestavy prvosledových útvarů a svazků. Proto bude nutné věnovat jejich zmobilizování a stělení prvotní pozornost. Tyto skupiny budou složeny z prostředků pro vyprošťování (vyprošťovací pásové vozidla a automobily), z prostředků odsunů (kromě již vyjmenovaných i tahače s podvalníky) a bude-li to možné, budou do skupiny zařazeny i základní dílenské prostředky (TPD-A, PAD-1).

Komplexní evakuační skupiny mohou být vysunuty až na úroveň pluků prvního sledu (z armádních prostředků TEZ) a na úroveň divízi prvního sledu (z frontových prostředků TEZ). Jejich úkolem bude odsunovat poškozenou výzbroj a techniku v prvním pořadí a zabezpečit opravy techniky v rozsahu střední opravy (v součinnosti s plukovními a divizními prostředky) přímo po odsunu techniky do plánovaných prostorů činnosti opravářských prostředků armády a frontu. Tyto prostory mohou útvary, zařízení zaujmout podle stupně připravenosti a zámyslu ZVV armády (frontu) postupně. V těchto prostorech činnosti je již nutné organizovat převzetí poškozené výzbroje a techniky, její střežení a popřípadě zahájit defektační. To umožní i postupně zahájení opravářské činnosti na vybraných typech techniky, podle předurčení opravářských útvarů. Vzhledem k neúplnosti sestavy opravářských útvarů může být ovšem narušena komplexnost opravy.

V souvislosti se značnými vzdálenostmi odsunů (u armády 60 až 80 km, u frontu 100 i více km) lze předpokládat, že hlavní úkol u odsunu tankové techniky v těchto skupinách budou plnit tahače s podvalníky, u automobilů a tažené výzbroje lze i na tuto vzdálenost využít vyprošťovací automobily. Ostatní vyprošťovací prostřed-

ky budou soustřeďovat poškozenou výzbroj a techniku z míst soustředění nižších stupňů, popřípadě z ohrožených prostorů k místům naložení na podvalníky.

Důležitým předpokladem rychlé obnovy poškozené výzbroje a techniky v operaci je vytvoření a začlenění stanovených zásob vojenského technického materiálu a jeho průběžné doplňování v průběhu operace. Zásoby tankového a automobilního materiálu jsou již vytvořeny v míru a předurčeny pouze pro bojové použití.

Základ tvoří tzv. plukovní a divizní komplety náhradních dílů k zabezpečení běžných a středních oprav. Tento materiál je paletizován a uložen zpravidla v kontejnerech. Ty jsou buď naloženy na vozidlech, nebo připraveny k naložení po příjmu motorových vozidel z národního hospodářství. Na operačních stupních jsou sklady vyváženy péčí brigád materiálního zabezpečení. Vzhledem k tomu, že řada útvarů a svazků je doplňována technikou z národního hospodářství (jde o automobilní techniku dopravní i se speciální nástavbou a určením) je nutné věnovat mimořádnou pozornost vytvoření zásob náhradních dílů pro tuto techniku. Sklady a sortiment náhradních dílů vytvořených ve skladech útvarů a svazků zabezpečuje pouze ty typy, které jsou u útvarů a svazků v míru. Doplnění vozidel z NH je zabezpečeno z části i typy (např. LIAZ, IFA a další tuzemské výroby i z dovozu), které nejsou v armádě zavedeny. Náhradní díly k těmto vozidlům, na kterých je nutné kromě jiného při převzetí udělat i řadu úprav k použití v podmínkách armády, jsou ve skladech poboček n. p. Mototechna. Tyto náhradní díly je nutné odebírat na základě zpracovaných plánů a součinnosti s resortem, který odpovídá za jejich vytvoření ve stanovené výši a sortimentu. Samostatným odběrem v místech dislokace z těchto skladů (poboček) odebírá náhradní díly a ty v první řadě poskytují útvarům technického zabezpečení a dále je odesílají do armádních a frontových skladů v rámci brigád materiálního zabezpečení. Přehled těchto skladů i možnosti zásobování z nich musí být součástí plánů technického zabezpečení operace.

K zabezpečení vojsk munice pro vedení bojové činnosti a operace je u vojsk (do divize v to) vytvořena pohyblivá zásoba munice, která zabezpečuje vedení bojové činnosti po dobu pěti dnů. Dále jsou vytvořeny operační zásoby munice uložené ve stacionárních skladech okruhů a ministerstva.

Pohyblivé zásoby munice u útvarů a divízi jsou trvale naloženy na dopravních

prostředcích a připraveny k okamžitému vyvezení.

Vzhledem k možnosti postupného zaujetí operační sestavy v podmínkách nedokončeného mobilizačního a operačního rozvinutí vojsk i předpokladu zahájení války v tomto období jsou pro pokrytí spotřeby munice útvarů a svazků, které zaujaly kryt státní hranice a mohou vést již obranné boje, přiděleny předsunuté sklady munice. Toto opatření je dáno i tím, že k této době není plně rozvinut polní systém zásobování. Svazky si z uvedených skladů odbírají stanovené množství munice vlastními prostředky.

Určený armádní normativ bude vyvážen ze stacionárních skladů automobilními transporty a začleňován do sestavy vytvářené armádní brigády materiálního zabezpečení. Obdobným způsobem budou vyvážet munici a materiál automobilní transporty, které jsou v sestavě frontových brigád materiálního zabezpečení. To se uskuteční podle předem zpracovaného plánu vývozu a zmobilizování týlových útvarů. Zbývající množství munice přidělené frontu je vyváženo z centrálních skladů z části automobilními transporty pro doplnění abmz, fbmz a dále vlakovými transporty do prostoru frontové tylové základny, kde je tato munice vyložena a obhospodařována na frontovém skladě munice. Množství munice zabezpečuje vedení bojové činnosti frontu na dobu nejméně 20 dnů.

Vytvořením týlových útvarů a svazků a jejich začleněním do operační sestavy frontu jsou zároveň vytvořeny podmínky pro zahájení činnosti polního zásobovacího systému. Zahájení přísluní armádními brigádami materiálního zabezpečení k svazkům je možné předpokládat z D3 na D4.

Jedním z důležitých úkolů technického

zabezpečení v obranné operaci bude zabezpečení vojsk, která povedou protiúder. Plánování technického zabezpečení protiúderu se uskutečňuje současně se zpracováním plánu TEZ obranné operace na základě stanovených variant k vedení protiúderu. Realizace bude zabezpečena silami a prostředky frontu a připojením armádních prostředků v závislosti na rozsahu protiúderu. Za tím účelem se s předstihem předurčuje složení nezbytného uskupení evakuačních a opravářských prostředků frontu, které se k době zahájení protiúderu přesunují do určených prostorů a směru, kde je protiúder veden. Uskupení sil a prostředků musí být takové, aby zabezpečilo evakuaci a opravy veškeré výzbroje a techniky, která se zúčastní protiúderu. Doba činnosti opravářských a evakuačních prostředků vyčleněných k zabezpečení jednotlivých protiúderových uskupení bude závislá na operační situaci. Při úspěšném protiúderu mohou pracovat na jednom místě (prostoru) až do ukončení obranné operace. K zabezpečení včasné a rychlé evakuace poškozené výzbroje a techniky se s předstihem určují a ženijně upravují odsunové osy. Vojska vedoucí protiúder se doplňují výzbrojí a technikou, zabezpečují se vyšší zásoby průběhu km (Mh), veškerý opravný fond je předáván opravářským prostředkům frontu, a to zpravidla přímo v prostorech soustředění vojsk, která vedou protiúder. V těchto prostorech se doplňují zásoby munice a vojského technického materiálu. Na osách přesunů vojsk k čarám rozvinutí protiúderu jsou silami a prostředky opravářských a evakuačních útvarů frontu, armády, v jejichž pásmu se protiúder předpokládá a vede, včetně prostředků teritoria, vytvářena místa technické pomoci a zřizována shromaždiště poškozené techniky (zpravidla frontová).

Organizace technického zabezpečení vojsk v přípravě a vedení obranné operace závisí především na podmínkách přechodu do obrany. V článku byly ukázány některé zvláštnosti a zásady technického zabezpečení při přechodu z mírového na válečný stav, organizace technického zabezpečení v podmínkách nedokončeného mobilizačního rozvinutí vojsk a zvláště

prostředků technického zabezpečení a rozebrány některé zásady technického zabezpečení při vedení obranné operace. Tyto zásady a možnosti je třeba v další přípravě vojsk a jednotek technického zabezpečení rozpracovávat a ověřovat. Tím naplňovat stanovený hlavní cíl technického zabezpečení v boji a operaci tak, jak byl uveden v úvodu článku.